

Katarzyna Gryncewicz i Paulina Pawlik

W dżungli języka polskiego

Rzecz o frazeologizmach z komponentem
zwierzęcym i ekologii

Ćwiczenia uzupełniające do nauki języka
polskiego na poziomie B1–B2

Autorstwo ćwiczeń i opracowanie graficzne:

Katarzyna Gryncewicz i Paulina Pawlik

Opieka merytoryczna:

dr Maria Waclawek

Ćwiczenia zostały opracowane dzięki udziałowi w studenckim projekcie pn. „Zwierzę też człowiek *versus* człowiek też zwierzę. Nowa humanistyka – frazeologizmy z komponentem zwierzęcym – (glotto)dydaktyka polonistyczna”, realizowanym w ramach projektu pt. „Współmyślenie, Współdziałanie (szybka ścieżka)”, prowadzonym przez Uniwersytet Śląski w Katowicach. Projekt jest finansowany z subwencji Ministra Nauki na realizację wydarzenia Europejskie Miasto Nauki Katowice 2024 (EMNK2024).

Spis treści

Małpie figle	4
Kto zbił porcelanę?	12
Kim jest król zwierząt?	20
Odgłosy dżungli	27
QUIZ	39
Klucz odpowiedzi	41

Małpy skaczą niedościgle,
Małpy robią małpie figle,
Niech pan spojrzysz na pawiana:
Co za małpa, proszę pana.

Małpa, Jan Brzechwa

Małpie figle

Zadanie 1.

a) Proszę połączyć w pary związki frazeologiczne z odpowiednimi definicjami.

1) małpie figle	a) zachować się niepoważnie, zacząć się wygłupiać
2) dostać małpiego rozumu	b) teraz martw się o to sam, to jest twoja sprawa, ty jesteś za to odpowiedzialny
3) małpi gaj	c) o kimś nierozgarniętym, mającym mały intelekt, uznawanym przez innych za niemądrego
4) małpi mózdzek	d) o kimś bardzo sprawnym fizycznie, wygimnastykowanym
5) twój cyrk, twoje małpy	e) <i>bezmyślne lub złośliwe czyny robione dla zabawy albo w celu wyrządzenia komuś szkody lub przykrości</i>
6) zwinny jak małpa	f) plac przeznaczony do zabaw i ćwiczeń zręcznościowych; park lub miejsce w parku gęsto porośnięte roślinnością
7) dać małpie brzytwę	g) ułatwienie komuś niekompetentnemu zrobienie czegoś głupiego

Na podst.: P. Fliciński, 2012, *Współczesny słownik frazeologiczny*, Wydawnictwo IBIS, Poznań–Witkowo.

1	2	3	4	5	6	7
e						

b) Proszę połączyć definicję z odpowiednim związkiem frazeologicznym.

1. małpia złośliwość

a) zachować się niepoważnie,
nierozważnie

2. robić z siebie małpę

b) zachowanie wyrachowane,
podstępne mające na celu
zaszkodzenie komuś,
oczernienie kogoś

Zadanie 2.

Proszę użyć frazeologizmów z poniższej tabeli w odpowiedniej formie.

małpi gaj małpi gaj małpi mózdzek dostać małpiego rozumu małpie figle małpia złośliwość twój cyrk, twoje małpy robić z siebie małpę
--

1. To miejsce jest pełne bujnej roślinności. Wygląda jak prawdziwy
2. Nie odpisywałeś na wiadomości i zaniedbałeś sprawy firmy. Tym razem Ci nie pomogę –
3. Nie zachowywałeś się dzisiaj odpowiednio. Następnym razem nie
4. Pamiętam, jak moi koledzy płatali mi w szkole
5. Wczoraj Patryk – schował ważne dokumenty, przez co nie mogłam zrealizować zadania w pracy.
6. Ludzie na Facebooku z komentują najnowsze zdjęcie popularnego youtuber'a.
7. Niedaleko naszego domu otworzono nowy Jest tam mnóstwo zabawek i zjeżdżalni, co na pewno spodoba się dzieciom.
8. Nasza praca jest zbyt ważna, żeby pracował tutaj ktoś, kto ma

Zadanie 3.

Proszę uzupełnić luki według własnego pomysłu.

- 1) Dostaję małpiego rozumu, kiedy.....
- 2) przypomina mi małpi gaj.
- 3) Jeśli....., wtedy nie pomogę Ci – twój cyrk, twoje małpy.
- 4) Kiedy słyszę, że ktoś jest „zwinny jak małpa”, to myślę
- o

Zadanie 4.

Proszę ułożyć krótką historię z wykorzystaniem frazeologizmów z ćwiczenia 1. i 2.

Zadanie 5.

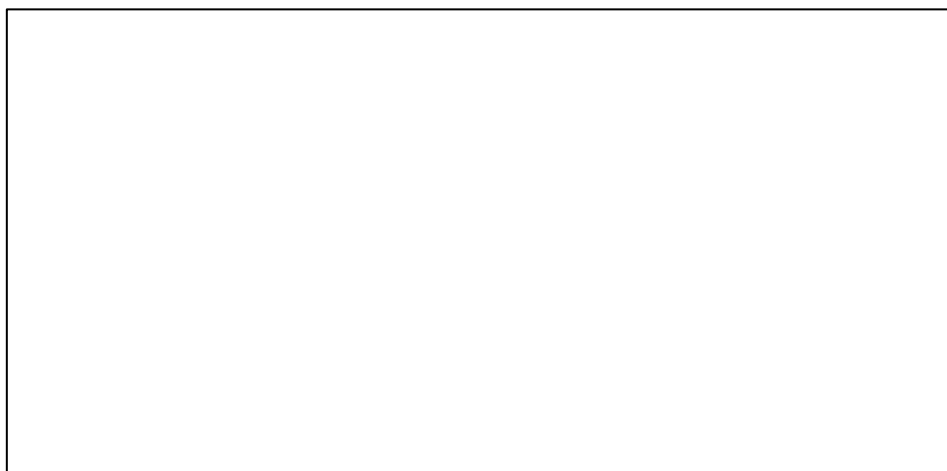
Proszę dopasować związek frazeologiczny do odpowiedniej grupy cech przypisywanych małpom przez ludzi. Niektóre związki frazeologiczne można wpisać w więcej niż jednym miejscu.

małpi gaj | małpi mózdzek | dostać małpiego rozumu | małpie figle | małpia złośliwość | twój cyrk, twoje małpy | robić z siebie małpę

Jaka jest małpa według frazeologizmów?		
złośliwa, wredna, podstępna, wyrachowana	lubi zabawę, wygłupianie się, figle	bezmyślna, nieobliczalna, lekkomyślna, niemądra

Zadanie 6.

a) Jak wyobrażasz sobie małpę na podstawie poznanych frazeologizmów? Możesz wykonać ilustrację.

b) Czy cechy małpy, widoczne we frazeologizmach, są zgodne z wiedzą naukową?

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7.

Źródło:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sculpture_of_Jane_Goodall_and_David_Greybeard.jpg [dostęp: 09.11.2024].

a) Proszę przyjrzeć się rzeźbie. Co o niej myślisz? Jaka jest relacja między zwierzęciem i człowiekiem? Co to może symbolizować?

.....

.....

.....

.....

.....

b) Proszę wysłuchać nagrania i uzupełnić brakujące słowa. Nagranie zostanie odtworzone dwukrotnie.

W 1960 roku Jane Goodall*odkryła*.....⁰, że szympansy potrafią tworzyć i używać narzędzi. To odkrycie jest jednym z najważniejszych osiągnięć nauki XX wieku. Jej badania w Tanzanii zmieniły nasze postrzeganie szympanсів i wpłynęły na to, jak

rozumiemy¹ między ludźmi a zwierzętami na całym świecie. Goodall nadawała szympansom imiona, zamiast traktować je jak², jak robiło się to wcześniej w badaniach naukowych, przez co zmieniła także sposób, w jaki naukowcy podchodzą do obserwowania zwierząt.

„Kiedy bliżej podsunęłam rękę, spojrzał najpierw na nią potem na mnie, wziął owoc i jednocześnie³ przytrzymał mi rękę. Nie trzeba było wtedy posiadać żadnej wiedzy, żeby zrozumieć, że z jego strony był to gest uspokojenia. Lekki uścisk⁴ powiedział mi – nie drogą rozumową, lecz sposobem bardziej pierwotnym, emocjonalnym – że nieprzebyta bariera wieków rozłącznej ewolucji człowieka i szympansa została na parę sekund przekroczona” -⁵ badaczka.

Mimo że niektórzy próbowali ją zdyskredytować, między innymi przez jej płeć, Goodall nie dała się zniechęcić.⁶ swoje badania z dużym zaangażowaniem.

Obecnie badaczka podróżuje po całym świecie, opowiadając o tym, co⁷ życiu szympansov. Wspomina też o innych kryzysach ekologicznych oraz o swoich nadziejach. W swoich przemówieniach i książkach podkreśla, że wszystkie żywe istoty żyją ze sobą w harmonii, tworzą⁸, a każde indywidualne działanie ma wielką siłę. Goodall zachęca ludzi do wzięcia⁹ za swoje czyny i wierzy, że każdy może wprowadzać zmiany. „Każda osoba ma swoją rolę do odegrania” – mówi. „Każdy człowiek może coś zmienić”.

Na podst.: <https://samodobro.pl/goodall/> [dostęp: 23.11.2024].

c) Na podstawie tekstu proszę zaznaczyć: PRAWDA – gdy zdanie jest zgodne z tekstem; FAŁSZ – gdy nie jest zgodne z tekstem; BI – gdy w tekście brakuje informacji na dany temat.

		TAK	NIE	BI
0.	<i>W 1960 roku badaczka odkryła, że szympansy potrafią rysować.</i>		X	
1.	Goodall nawiązywała z szympanсами dobrą relację i nadawała im imiona.			
2.	Kiedy badaczka dała owoc zwierzęciu, ono nie pokazało swoich emocji.			

3.	Biolożka nie zawsze miała dobrą opinię wśród innych badaczy. Niektórzy dyskryminowali ją ze względu na jej płeć.			
4.	Po śmierci jednego z szympanów, „New York Times” opublikował nekrolog.			
5.	Goodall przeszła na emeryturę i opiekuje się małpami w samotności.			
6.	Badaczce zależy na przekonaniu ludzi do wspólnego działania na rzecz dobra planety.			
7.	Goodall w swoich przemówieniach opowiada o topnieniu lodowców, ociepleniu klimatu i swoim stowarzyszeniu.			

Zadanie 8.

Proszę stworzyć plakat, w którym zaprezentujesz nową, ekologiczną interpretację wybranego z poprzednich ćwiczeń frazeologizmu.

Wzór:

Frazeologizm – *dać małpie brzytwę*

Hasło promujące postawę ekologiczną: Nie dawaj „brzytwy” ludziom, którzy niszczą środowisko naturalne

Zadanie 9.

Proszę napisać zaproszenie na spotkanie o recyklingu, ekologii i życiu zwierząt w dżungli (80–120 słów).

- a) dla mieszkańców Twojego miasta
- b) dla młodzieży

Powtórzenie – o czym warto pamiętać w trakcie pisania zaproszenia?
Zanim zaczniesz pisać zaproszenie, proszę odpowiedzieć na pytania: ☐ Kto i do kogo pisze? (na tej podstawie proszę wybrać styl oficjalny lub nieoficjalny) ☐ Cel – po co piszesz zaproszenie?
Zaproszenie powinno być krótkie, ale zawierać najważniejsze informacje, takie jak: ☐ szczegóły wydarzenia → data, godzina, adres, miejsce ☐ zaproszenie do uczestnictwa – dlaczego wydarzenie może zainteresować odbiorcę?

Zakończenie i podpis	Pomocne zwroty Nieoficjalnie: Będzie mi bardzo miło, jeżeli przyjdiesz. Mam nadzieję, że przyjmiesz moje zaproszenie. Oficjalnie: Ufam, że zaszczyci nas Pan swoją obecnością. Serdecznie zapraszam do udziału w wydarzeniu. Będziemy wdzięczni za potwierdzenie swojej obecności.
-----------------------------	--

[illegible]

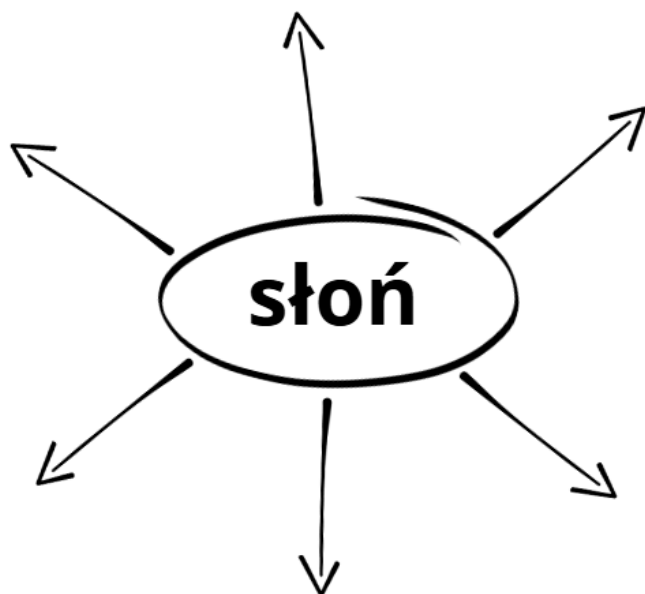
Ten słoń nazywa się Bombi.
Ma trąbę, lecz na niej nie trąbi.
Dlaczego? Nie bądź ciekawy,
To jego prywatne sprawy.

Słoń, Jan Brzechwa

Kto zbit porcelanę?

Zadanie 1.

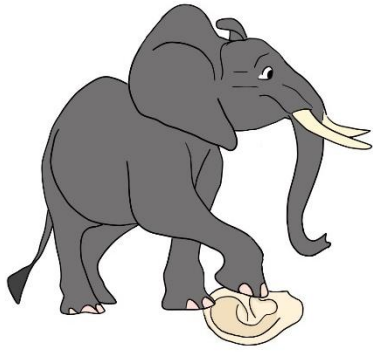
O czym myślisz, kiedy słyszysz słowo *słoń*? Proszę wypisać swoje skojarzenia.

Zadanie 2.

Proszę przeczytać dwa teksty. Jak myślisz, co mogą oznaczać frazeologizmy: *słoń nadepnął komuś na ucho* i *poruszać się jak słoń w składzie porcelany*.

- a) Dlaczego chcecie, żebym wystąpiła na koncercie? Przecież śpiewanie nigdy nie było moją mocną stroną, a o grze na

jakimkolwiek instrumencie mogę co najwyżej pomarzyć. Mówiąc wprost, słoń nadepnął mi na ucho.

Definicja: słoń komuś nadepnął na ucho –

.....
.....
.....

b) Kto znowu potłukł wazon? Jacku, musisz uważać. Naprawdę poruszasz się jak słoń w składzie porcelany.

Definicja: poruszać się jak słoń w składzie porcelany –

.....
.....

Zadanie 3.

Proszę ułożyć po 2 zdania dla każdego z poniższych frazeologizmów:

- a) słoń komuś nadepnął na ucho
- b) poruszać się jak słoń w składzie porcelany

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 4.

- a) Proszę przeczytać tekst, a następnie na jego podstawie proszę zaznaczyć: PRAWDA – gdy zdanie jest zgodne z tekstem; FAŁSZ – gdy nie jest zgodne z tekstem; BI – gdy w tekście brakuje informacji na dany temat.

1. Słoń nie potrzebuje karteczek, żeby dobrze pamiętać

Jak często zdarza Ci się o czymś zapomnieć? Potrzebujesz karteczek i notatek? Słoń radzi sobie bez tego, a jego pamięć jest naprawdę imponująca. Trudno się też temu dziwić biorąc pod uwagę, że ma największy mózg wśród zwierząt lądowych. Płaty skroniowe mózgu, które działają jak magazyn pamięci, są znacznie większe u słonia niż u człowieka. [...] Badania dowiodły, że potrafią zapamiętać i rozpoznać nawet 200 spotkanych w życiu osobników swojego gatunku. Dzięki niezawodnej pamięci wiedzą też, gdzie znajduje się woda lub pożywienie oraz doskonale znają szlaki wędrówek.

2. W samej trąbie ma więcej mięśni niż w całym Twoim ciele

Trąba słonia ma do 40 000 mięśni. Dla porównania całe ciało człowieka składa się z ok. 600 mięśni. Trąba służy słoniom do niezliczonej ilości czynności. To jakby nos, górna warga i ręka w jednym! Dzięki niej mogą pobierać wodę do picia, podnosić przedmioty, zrywać liście, wydawać odgłosy, a także witać się nawzajem.

3. Słoń nie przejmuje się zmarszczkami

Zmarszczki dla wielu ludzi są nie lada zmartwieniem. Próbujemy je wygładzać i ukrywać na różne wymyślne sposoby. Tymczasem słonie pielęgnują swoje zmarszczki! Po kąpielach błotnych to właśnie te zagłębienia w skórze utrzymują jej wilgoć i pomagają chronić przed upalnym słońcem. Co ciekawe słonie indyjskie ze względu na to, że ich środowiskiem życia są lasy, mają mniej zmarszczoną skórę niż słonie afrykańskie.

4. Byłby lepszym tajnym agentem niż Ty

Wydaje się, że tak duże zwierzę nie mogłoby pozostać niezauważone. To oczywiście prawda, jednak okazuje się, że słonie mają wyjątkowe zdolności porozumiewania się. Niekiedy robią to poprzez infradźwięki niesłyszalne dla człowieka oraz wibracje wywołane tupaniem, które wyczuwają przez swoje kości. Dzięki temu, mogą porozumiewać się swoim tajnym językiem, niedostrzegalnym przez innych.

5. Słoń potrafi spać na stojąco

Człowiek do dobrego wypoczynku i regeneracji sił potrzebuje 6–8 godzin snu i wygodnego łóżka. Bez tego nie wyobrażamy sobie normalnego funkcjonowania. Tymczasem słoniowi w jego naturalnym środowisku wystarczą zaledwie 2 godziny snu i do tego na stojąco! Któż z nas nie chciałby czasem spać jak słoń, zwłaszcza, gdy jest dużo do zrobienia, a czasu za mało? [...].

Okazuje się, że w świecie zwierząt nie tylko rozmiary słoni są imponujące, lecz także cały szereg ich umiejętności i cech charakterystycznych. Jednak mimo tych wszystkich niezwykłych zdolności słonie nie potrafią ustrzec się przed niebezpieczeństwem, jakim jest dla nich kontakt z człowiekiem. Słonie indyjskie są gatunkiem zagrożonym, a ich populacja w ciągu ostatnich 120 lat zmniejszyła się co najmniej o połowę.

Źródło: 7 rzeczy, w których słoń jest lepszy od Ciebie, 2020,
<https://www.wwf.pl/aktualnosci/7-rzeczy-w-ktorych-slon-jest-lepszy-od-ciebie> [dostęp: 28.11.2024].

		TAK	NIE	BI
0.	<i>Słonie potrafią rozpoznać nawet dwieście spotkanych w życiu osobników swojego gatunku.</i>	X		
1.	Ciało słonia ma o wiele więcej mięśni niż ciało człowieka.			
2.	Trąba słonia może mieć długość do 2 metrów.			
3.	Zmarszczki na skórze słoni, pomagają im utrzymać wilgoć i chronią je przed promieniami słonecznymi.			
4.	Słonie afrykańskie posiadają więcej zmarszczek niż słonie indyjskie.			
5.	Słonie mają słaby słuch, dlatego nie słyszą infradźwięków.			
6.	Słonie są inteligentnymi zwierzętami, które potrafią rozwiązywać problemy i korzystać z narzędzi.			
7.	Słonie śpią w pozycji stojącej dłużej niż ludzie.			

b) Jakie cechy słonia są widoczne we frazeologizmach: *słoń komuś nadepnął na ucho* i *poruszać się jak słoń w składzie porcelany*?

.....

.....

.....

c) Na podstawie tekstu i wiedzy własnej proszę opisać umiejętności, jakie mają słonie. Co człowiek powinien docenić, obserwując te zwierzęta?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5.

- a) Proszę przeczytać dwa posty instagramowe profili *otwarteklatki* oraz *fundacjaviva*. Co promują w nich autorzy? Jaka jest Twoja opinia na ten temat?

- b) Jak są traktowane zwierzęta (żyjące na przykład w dżungli) w Twoim kraju? Czy są podejmowane jakiekolwiek działania zmierzające ku ograniczeniu lub całkowitemu zakazaniu występowania zwierząt w cyrkach?
-
-
-
-

.....
.....
.....
.....

Zadanie 6.

- a) Proszę przeczytać podany poniżej fragment powieści Rudyarda Kiplinga pt. „Księga dżungli”.

Rudyard Kipling

Księga dżungli (fragment)

Młody muł¹, który milczał długo, spytał teraz:

— Ciekawym², po co my w ogóle musimy walczyć?

— Bo taki jest rozkaz! — parsknął wzgardliwie koń.

— Taki rozkaz! — powtórzył Billy i klapnął zębami.

— Hukm hai! (taki rozkaz) — zabeczał wielbłąd, a Dwuogoniasty i woły powtórzyły: — Hukm hai!

— Któż wydaje rozkazy? — spytał muł.

— Przewodnik.

— Jeździec.

— Ten, co ciągnie za nos na sznurze.

— Ten, co targa³ za ogon.

Tak odpowiadał każdy.

— A kto im wydaje rozkazy? — spytał muł.

¹ Muł – silne i wytrzymałe zwierzę domowe, którego matką jest klacz konia a ojcem osioł

² Ciekawym = jestem ciekawy

³ Targać – tu: pociągać coś krótkimi, szybkimi ruchami

— Zanadtoś⁴ ciekawy, młokosie⁵! — powiedział Billy — Należałoby ci się za to kopnięcie. Wystarczy, jeśli będziesz słuchał człowieka, wydającego ci rozkazy, reszta, to rzecz zbyteczna⁶!

— To słuszne! — oświadczył Dwuogoniasty — Ja sam, co prawda, nie zawsze mogę to uczynić, gdyż jestem, jak wiadomo, ni pies, ni wydra⁷, ale Billy powiedział prawdę. Słuchaj człowieka, krocącego⁸ obok ciebie i pełń jego rozkazy, inaczej bowiem zatrzymasz całą baterię i dostaniesz lanie!

Woły wstały, zabierając się do powrotu.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/ksiega-dzungli.html>

b) Jakim zwierzęciem jest bohater o imieniu Dwuogoniasty?

.....
.....

**c) Jaki problem w tekście porusza muł? Jak przedstawieni są ludzie?
Jaką rolę przyjmują zwierzęta?**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

⁴ Znanadtoś – archaiczna forma, która dziś rzadko występuje w języku polskim. Znanadto – oznacza ‘za bardzo, zbyt wiele, , przesadnie’; „-ś” – dawny zaimek osobowy, używany jako sufiks dla drugiej osoby liczby pojedynczej, oznaczający „ty”.

⁵ Młokos –kolokwialnie młody mężczyzna, którego osoba mówiąca uważa za niedoświadczonego lub niedojrzałego

⁶ Rzecz zbyteczna – coś niepotrzebnego

⁷ Ni pies ni wydra – frazeologizm; negatywnie o kimś lub o kimś, niedającym się zakwalifikować do żadnej kategorii; bez żadnych charakterystycznych cech, pozwalających na jednoznacznie określenie lub opisanie kogoś lub czegoś.

⁸ Kroczyć – iść wolno i z powagą

- d) Proszę podać znane Ci wydarzenie historyczne, podczas którego wykorzystywano zwierzęta w celach wojennych. W przypadku trudności proszę skorzystać z Internetu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

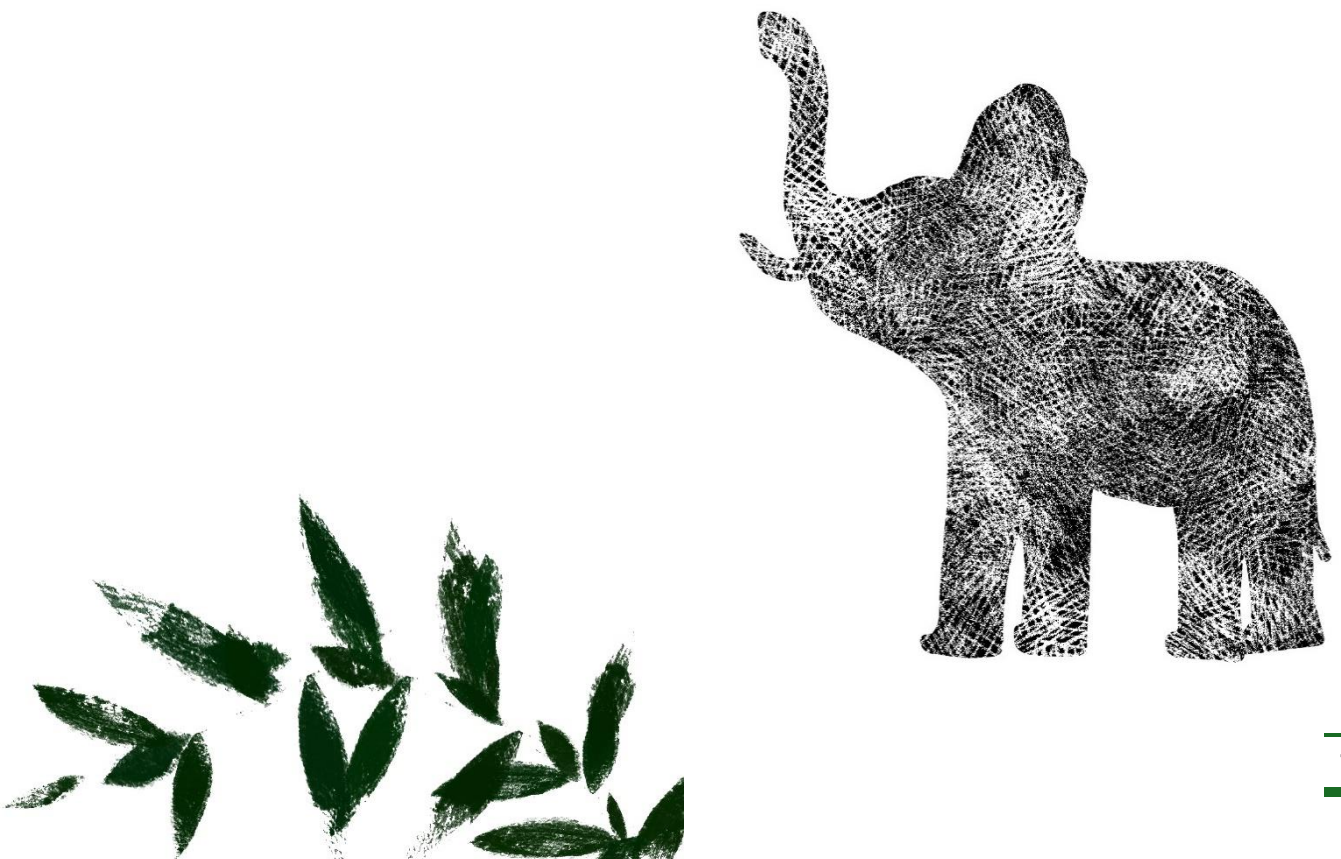
.....

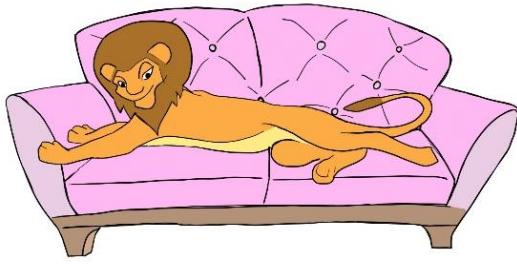
Zadanie 7.

Proszę napisać opowiadanie z perspektywy słonia, w którym użyjesz wybranego frazeologizmu:

(170 słów)

- a) poruszać się jak słoń w składzie porcelany
- b) słoń komuś nadepnął na ucho

Lew ma, wiadomo, pazur lwi,
Lew sobie z wszystkich wrogów drwi,
Bo jak lew tylko ryknie,
To wróg natychmiast zniknie.

Lew, Jan Brzechwa

Kim jest król zwierząt?

Zadanie 1.

Proszę połączyć definicję z odpowiednim związkiem frazeologicznym.

1. lew salonowy	a) większa część czegoś
2. lwi pazur	b) o człowieku, który czuje się świetnie w towarzystwie, wśród elity, kobiet itp.
3. lwia część	c) 1) niezwykle talent; 2) pokazać ukryty potencjał, temperament, osiągnąć maksimum swoich możliwości

Na podst.: P. Fliciński, 2012, *Współczesny słownik frazeologiczny*, Wydawnictwo IBIS, Poznań–Witkowo.

Zadanie 2.

Proszę przekształcić poniższe zdania ze strony czynnej na bierną.

WZÓR

Ludzie budują rezerwaty, aby lwy nie wyginęły.

Rezerwaty są budowane przez ludzi, aby lwy nie wyginęły.

1. Ogrody zoologiczne zapewniają lwom miejsce do życia, choć nie jest to ich naturalne środowisko.

.....

2. Ludzie podziwiają lwy za ich piękno i siłę.

.....

3. Polowania zagrażają lwom i powodują spadek ich liczebności.

.....

4. Wycinka lasów odbiera lwom ich miejsce do życia.

.....

5. Turyści zwracają uwagę na lwy w ich naturalnym środowisku.

.....

Budowa trybu przypuszczającego

3 os. l. poj. lub mn., czas przeszły	+ partykuła „by” + końcówka osobowa	
	ja	- bym
	ty	- byś
	on / ona / ono	- by
	my	- byśmy
	wy	- byście
	oni / one	- by

	3 os. l. poj. lub mn., czas przeszły			+ partykuła „by” + kończówka osobowa
ja	mówił	mówiła	mówiło	- bym
ty	mówił	mówiła	mówiło	- byś
on	mówił			- by
ona	mówiła			- by
ono	mówiło			- by
my	mówili			- byśmy
wy	mówili			- byście
oni	mówili			- by
one	mówiły			- by

Budowa zdania przypuszczającego ze spójnikiem „gdy-by”

spójnik „gdy” + partykuła „by” + czasownik w trybie przypuszczającym

Przykładowe zdania:

Gdyby**m** uczyła się więcej, miałabym lepsze oceny w szkole.

Gdyby dziecko ubierało czapkę, nie byłoby teraz chore.

Gdyby Tomek miał więcej czasu, pojechałby na wakacje.

Gdyby**śmy** mieli więcej czasu, zdążyliby**śmy** pójść do kina.

Budowa zdania przypuszczającego ze spójnikami „jeśli” i „jeżeli”

spójnik „jeśli/jeżeli” + partykuła „by” + czasownik w trybie przypuszczającym

Przykładowe zdania:

Jeżeli lubiłabym śpiewać, zapisałabym się do szkolnego chóru.

Jeżeli chroniliby**śmy** dżunglę, mogliby**śmy** ochronić jej różnorodność.

Jeśli segregowałbyś śmieci, pomógłbyś w ratowaniu naszej planety.

Kiedy używamy trybu przypuszczającego?

- marzenia i pragnienia;
- prośby, życzenia, rady, pytania;
- zakazy, rozkazy, polecenia.

Zadanie 3.

Proszę uzupełnić tabelę.

	Nieoficjalnie	Oficjalnie
0.	<i>Jak chciałbyś spędzić czas w dżungli?</i>	<i>Jak chciałby Pan spędzić czas w dżungli?</i>
1.		W jaki sposób dostałaby się Pani do dżungli?
2.		Jak wyglądałby Państwa plan dnia w dżungli?
3.	Czy bałabyś się lwów?	
4.	Jak zaplanowałybyście wędrowkę wśród dzikiej przyrody?	
5.		W jaki sposób przygotowaliby się Panowie na ewentualne niebezpieczeństwo?
6.	Wojtku, czy spędziłbyś noc w dżungli?	

Zadanie 4.

Proszę przeczytać tekst i przeanalizować dwie mapy, na których porównano populację lwów w latach 1970 i 2018.

10 sierpnia obchodzimy Międzynarodowy Dzień Lwa. Ten dzień ma zwrócić naszą uwagę na fakt, jak wiele możemy stracić dopuszczając do wyginięcia tych wspaniałych zwierząt!

Lew – niekwestionowany król zwierząt, prawdziwy olbrzym wśród kotów (większy od niego jest tylko tygrys), skuteczny zabójca, piękny i majestatyczny wojownik. Życie lwa to nieustająca walka. Zwierzęta walczą o upolowaną zdobycz, o zdobycie i utrzymanie pozycji w stadzie, o względy samic i samców, o bezpieczeństwo własne i młodych. Lwy to jedyne koty, które łączą się w duże stada, złożone ze spokrewnionych samic i młodych oraz dwóch, trzech dojrzałych, obcych samców. Życie w grupie przynosi lwom korzyści, ale wcale nie wynikają one ze wspólnego polowania czy odchowu młodych, najważniejszą korzyścią jest obrona!

Ale czy największym wrogiem lwa jest drugi lew?

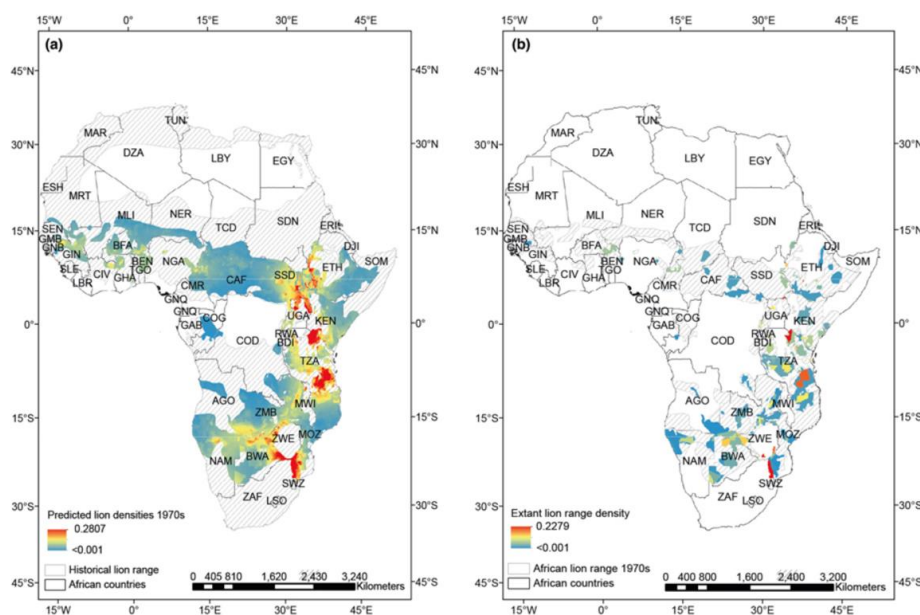
Lwy żyły niegdyś w Europie, Afryce i zachodnich Indiach. Obecnie ich populacja jest ograniczona do Afryki Subsaharyjskiej i małej populacji w Indiach. Liczba kotów w Afryce nadal spada, sto lat temu żyło tam 2 000 000 lwów, dziś jest ich prawdopodobnie nieco ponad 20 000.

Lew pada ofiarą złożonych zagrożeń, których źródłem jest człowiek! [...]

- a) Konflikt człowiek – lew. Ten konflikt zwykle rodzi się, gdy lwy atakują i zabijają zwierzęta gospodarskie lub nawet samych ludzi. W odwecie wielkie koty są zabijane, często w okrutny sposób, wyklada się truciznę, która potrafi zabić nie tylko pojedyncze lwy, ale całe ich grupy oraz inne gatunki zwierząt, na przykład likaony i sępy. Wzrost populacji ludzi jest zwykle związany ze wzrostem rolnictwa, człowiek wkracza i przekształca naturalne środowisko życia lwów na własne potrzeby.
- b) [...] Rozbudowa miast i dróg dzieli środowisko naturalne zwierząt. Odizolowane fragmenty dzikiej przyrody utrudniają lwom polowanie i wędrówkę, ograniczają przepływ genów i narażają zwierzęta na częsty kontakt z człowiekiem oraz uleganie wypadkom.
- c) Kłusownictwo i polowania – lwy zabijane są również podczas polowań, zarówno legalnych jak i działań kłusowniczych.

Na podst.: <https://zoo.gdansk.pl/miedzynarodowy-dzien-lwa/> [dostęp: 02.12.2024].

Porównanie populacji lwów w latach 1970 roku (wykres po lewej stronie) i 2018 (wykres po prawej stronie)

Źródło: IUCN-SSC, 2018) (© Loveridge i in. [2022])

Zadanie 5.

Proszę przekształcić zdania zgodnie z podanym wzorem (zdania warunkowe, tryb przypuszczający).

Wzór:

Wojtku, jeżeli będziesz obchodził Międzynarodowy Dzień Lwa, przypomnisz sobie o problemach, z jakimi borykają się te zwierzęta.

Wojtku, gdybyś obchodził Międzynarodowy Dzień Lwa, przypomniałbyś sobie o problemach, z jakimi borykają się te zwierzęta.

1. Jeżeli nadal będziemy rozbudowywać miasta i drogi, utrdnimy lwom polowanie i wędrówkę.

.....

2. Jeżeli powstrzymamy kłusowników, oni nie będą kontynuowali zabijania lwów.

.....

3. Jeżeli liczba lwów będzie nadal spadać, to ten gatunek zwierząt wyginie.

.....

4. Jeżeli nie będziemy wykladać trucizn na lwy, możemy uratować całe stado.

.....

Zadanie 6.

a) Proszę przeczytać tekst.

Nowy król dżungli?

Na terenach Kenii pojawił się nowy, inwazyjny gatunek mrówek. Te małe owady drastycznie wpłynęły na ekosystem całej tamtejszej sawanny. Mrówki „wielkogłowe” najprawdopodobniej przybyły tam z pomocą człowieka, przebywając długą drogę z wysp na Oceanie Indyjskim wraz z towarami przewożonymi przez ludzi. Zaczęły one zabijać słabsze gatunki mrówek, które swoją obecnością do tej pory chroniły roślinność sawanny. Drzewa bez pomocy swoich sojuszników zaczęły padać ofiarą roślinożerców – przede wszystkim słoni. Naukowcy twierdzą, że na terenach opanowanych przez mrówki „wielkogłowe”, drzewa, które nie są już chronione przez rodzime owady, łamią się od 5 do 7 razy częściej niż na obszarach, w których mieszkają lokalne mrówki. Mniejsza ilość drzew wpływa także na inne aspekty życia na sawannie. Taktykę polowania muszą zmienić lwy, które zazwyczaj atakują z ukrycia. Teraz zabrakło jednak osłony na ich terenach łowieckich. Drapieżniki zmieniły swoje

przyzwyczajenia i zamiast na zebry, zaczęły polować na bawoły, które są o wiele bardziej groźniejszymi przeciwnikami. Lwy znalazły jednak nową taktykę i na ten moment dostosowały się do zmian.

Na podst.: <https://wydarzenia.interia.pl/zagranica/news-lew-juz-nie-jest-krolem-afryki-przegral-z-mikroskopijnym-naj.nId,7293277>

b) Proszę napisać czasowniki w odpowiedniej formie trybu przypuszczającego.

0. Gdyby inwazyjne mrówki „wielkogłowe” nie pojawiły się w Kenii, ekosystem prawdopodobnie*pozostałby*..... (pozostać) bez zmian.
1. Jeśli mrówki „wielkogłowe” (nie zostać) przywiezione przez człowieka z wysp Oceanu Indyjskiego, rodzime gatunki mrówek wciąż (móc) chronić drzewa przed słońcami.
2. Jeśli inwazyjny gatunek mrówek (nie rozprzestrzeniać się), lwy (móc) zachować swoje tradycyjne metody polowania.
3. Gdyby lokalne mrówki nadal realizowały swoją funkcję, drzewa (nie łamać) się tak często, a zwierzęta roślinożerne, takie jak słonie, (nie mieć) tak łatwego dostępu do liści drzew.
4. Jeśli naukowcy (nie rozpocząć) badań dotyczących zrozumienia wpływu inwazyjnych mrówek na ekosystem, skutki ich obecności (móc) być niezauważone aż do momentu kryzysu ekologicznego.
5. Jeśli lwy (nie musieć) dostosować się do nowych warunków, ich zagrożenie porażką podczas polowań na bawoły (móc) być znacznie mniejsze.

„Papuzko, papuzko,
Powiedz mi coś na uszko”.
„Nic ci nie powiem, boś ty plotkarz,
Powtórzysz każdemu, kogo spotkasz”

Papuga, Jan Brzechwa

Odgłosy dżungli

Zadanie 1.

Proszę posłuchać nagrania i wybrać z nawiasu pasującą odpowiedź.

Paulina Pawlik

W dżungli

Gdzieś daleko, w dzikiej ___ungli¹ (dż/dzi),

W gą___u² (sz/szcz) palm muzyka dudni.

Krokodyle, szympanś mały,

Tańczą sambę w rytmach ___miałych³ (ś/ż).

Małpa wszystkim figle p___ata⁴ (u/ł),

Upomina ją już tata:

„Przestań w koń___u⁵ (c/dz), stań w tym pędzie,

Niech w tej dżungli spokój bę___e⁶ (dzi/ci)!”

Ma ___pi⁷ (u/ł) brat się jej nie boi,

Papuguje ją do woli.

Plecie z drzewa gdzieś papuga:

„Pan to zawsze wszystkich ruga!”

Lew – król dżungli – dy ___yguje⁸ (r/l),

Swym pazurem wymachuje,

I przemawia z miną srogą:

„To jest dom nasz!” – dodał z trwogą.

L ___ia⁹ (f/w) część zwierząt wnet zamarła,

Głowy w górę już za ___arła¹⁰ (t/d)

Światłość z nieba je ogrzała,

I harmonia znów nastała.

Zadanie 2.

Proszę posłuchać nagrania i powtórzyć za lektorem.

W dzikiej dżungli.

W dzikiej dżungli jest gęszcz drzew.

W dzikiej dżungli jest gęszcz drzew i szumią liście.

W dzikiej dżungli jest gęszcz drzew i szumią liście, a dźwięki dźwięczą głośno.

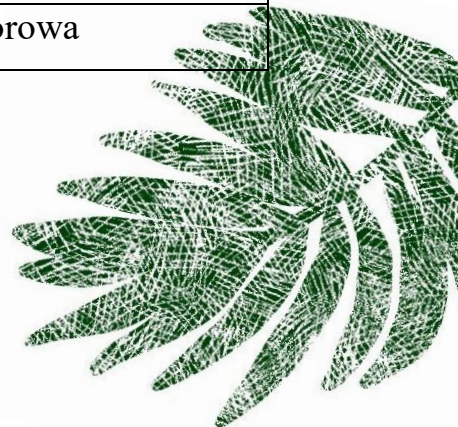
W dzikiej dżungli jest gęszcz drzew i szumią liście, a dźwięki dźwięczą głośno,
dzięki liliowym dzwonkom.

Zadanie 3.

Proszę połączyć nazwę zwierzęcia z odpowiednimi przymiotnikami.

1. słoń	a) władczy, groźny
2. małpa	b) psotna, zabawna
3. papuga	c) zwinny, śliski
4. lew	d) silny, duży
5. wąż	e) gadatliwa, kolorowa

1	2	3	4	5
d				

CIEKAWOSTKA

Sprzątanie miejskiej dżungli

Każdy gest wykonany w stronę naszej planety jest bardzo ważny. W Polsce 22 kwietnia, w Międzynarodowym Dniu Ziemi, obchodzona jest Akcja Sprzątanie świata. Wielkie zbieranie śmieci zostało wprowadzone w życie dzięki Fundacji Nasza Ziemia w 1994 roku. Według danych opublikowanych na stronie Fundacji w Akcji, w trakcie 30 lat, wzięły udział 23 miliony osób. Uczestnicy pozbierali ponad 45 milionów kilogramów śmieci. Stowarzyszenie, poza Akcją Sprzątania świata, rozpowszechnia też ekoedukację, dzięki której dzieci, młodzież i dorośli mogą dowiedzieć się więcej na temat ekologii i ochrony środowiska.

Na podstawie: https://sprzatanieswiata.pl/img/pdf/31.Sprzatanie_swiata_informator.pdf

Budowanie rzeczowników odczasownikowych

-nie			-enie		-cie	
-ać	-eć	-ować	-ić	-yć	-ąć	— (1 sylaba)
sprzątać	patrzeć	pakować	mówić	życzyć	ciąć	pić
sprząta nie	patrze nie	pakowa nie	mówi enie	życzy enie	cię cie	pic ie

Zadanie 4.

a) Proszę połączyć rzeczownik z odpowiednim czasownikiem.

1. lew	a) trąbi
2. wąż	b) skrzeczy
3. mysz	c) syczy
4. papuga	d) rechocze
5. słoń	e) piszczy
6. żaba	f) ryczy

1.	2.	3.	4.	5.	6.
<i>f</i>					

b) Od wybranych bezokoliczników proszę utworzyć rzeczowniki odczasownikowe.

a) dudnić –

b) figlować –

c) trąbić –

d) piszczeć –

e) papugować –

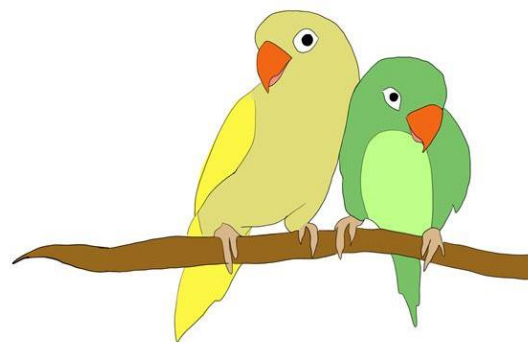
f) ryczeć –

g) skrzeczeć –

h) wymierać –

i) syczeć –

j) rechotać –

Zadanie 5.

Proszę uzupełnić luki rzeczownikami odczasownikowymi w odpowiedniej formie.

W Parku Narodowym Krugera w Republice Południowej Afryki przeprowadzono prosty eksperyment, którego celem było*sprawdzenie*.....⁰ (sprawdzić), jakich dźwięków najbardziej boją się dzikie zwierzęta. Naukowcy na terenie parku zainstalowali głośniki, które emitowały różne dźwięki. Były to naturalne odgłosy lokalnych ptaków, szczekanie psów, a nawet głośny ryk dużego drapieżnika, na przykład lwa.

Około 4000 nagrań wideo potwierdziło, że zwierzęta najszybciej decydowały się na ucieczkę od wodopoju, kiedy słyszały dźwięk ludzkiej rozmowy. Naukowcy zaobserwowali na przykład lamparta, który po trudnym, ale udanym ataku na antylopę, chciał zacząć jeść swój posiłek. Wystarczyło¹ (wypowiedzieć) przez człowieka kilku słów w języku Afrikaans, aby wielki kot zostawił jedzenie i uciekł. Wśród zaobserwowanych gatunków były między innymi żyrafy, lamparty, hieny, zebry i antylopy.

Warto zwrócić uwagę na słonie. Kiedy słyszały odgłosy wydawane przez lwa, podbiegały w stronę źródła dźwięku, a w niektórych wypadkach atakowały samo urządzenie. Wcześniejsze badania wykazały, że naturalną reakcją słoni na dźwięki lwów jest² (łączyć) się w grupy i atak, który ma na celu ochronę najmłodszych członków stada. Ku³ (zaskoczyć) naukowców – ludzkie głosy przerażają słonie tak bardzo, że preferują one ucieczkę.⁴ (Rozpocząć) walki z potencjalnie uzbrojonym w broń palną przeciwnikiem wydaje się im zbyt dużym zagrożeniem.

Zarejestrowane na nagraniach zwierzęta uciekały przed ludzkimi głosami dwa razy szybciej niż przed lwami. Naukowcy chcą wykorzystać te informacje do⁵ (opracować) nowych systemów, które będą odstraszać zwierzęta, znajdujące się na terenie szczególnie często uczęszczanym przez kłusowników. Eksperyment przypomina nam, jak ogromny wpływ ma człowiek na naturę. Naszym zadaniem jest⁶ (budować) świata, w którym⁷ (współistnieć) człowieka i natury stanie się bardziej zrównoważone i bezpieczne dla wszystkich jego mieszkańców.

Na podst.: Brzeziński W., 2023, *Najstraszniejszy głos na sawannie. Dzikie zwierzęta uciekają w popłochu*, <https://zielona.interia.pl/przyroda/news-najstraszniejszy-glos-na-sawannie-dzikie-zwierzeta-uciekaja,nId,7078652> [dostęp: 27.11.2024].

Zadanie 6.

Proszę – zgodnie z przykładem – uzupełnić luki w tekście, wybierając najlepszą spośród podanych możliwości.

Papuga jest piękna i barwna, można nawet o niej myśleć jako o *rajskim ptaku*, ale jej nazwa przerośnie [metaforycznie] łączy się nie z tymi cechami. [...] Kiedy myślimy o naturalnym (głosie, **dźwięku**, mowie)⁰ papugi, nasuwa się nam, że *skrzeczy*, to dość nieprzyjemne (dawniej bardziej łaskawie mówiliśmy, że papuga *świergoce*) – ale pamiętajmy też, że potrafi mówić niemal jak człowiek. I że człowiek z kolei często mówi jak papuga. Wiele wtedy mówi, sam nie bardzo wie co – już w XVII wieku mówiono „własna papuga” o kimś, kto nierozumnie głądzi – ale przede wszystkim (przekazuje, próbuje, powtarza)¹, co usłyszał, bezrefleksyjnie. Naśladowanie zresztą odnosi się nie tylko do powtarzania słów – *papuguje* ktoś, kto jest wtórny w zachowaniu, stroju, poglądach nawet. Słowacki, który tę papugę z Polską związał na stałe („pawiem narodów byłaś i papugą”), myślał o (bezmyślnym, nierozsądnym, pustym)² snobistycznym naśladownictwie [...].

Wiele słów wiąże się z papugą. W słowniku wileńskim z połowy XIX wieku mamy (niewiele, wiele, niewystarczająco)³ osobnych haseł „papuzich” – jest tam nie tylko papuga, ale i, jako osobne (ptaki, gady, ssaki)⁴: *papugara*,

papuzia, papużka i papużeczka. Przymiotniki *papuzi* i *papuży* długo ze sobą konkurowały, mamy (rzeczownik, przysłówek, czasownik)⁵ *papugować*, niemiły, ale kiedyś mówiono też o *papużeniu*, do tego barwnie i pozytywnie, na przykład u Wacława Potockiego w XVII wieku „lasy się papużą”, czyli stają się pełne (liści, barw, zwierząt)⁶ [...].

A do *papużki* z kolei mamy stosunek raczej pełen czułości. Może dlatego, że *papużki* to czasem *nierozłączki*...

Fragment: J. Bralczyk, 2019, *Zwierzyniec*, Wydawnictwo Agora, Warszawa, s. 184–185.

Zadanie 7.

Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć: PRAWDA – gdy zdanie jest zgodne z tekstem lub FAŁSZ – gdy nie jest zgodne z tekstem.

1.	Zachowanie człowieka czasami porównywane jest z zachowaniem papugi.	PRAWDA	FAŁSZ
2.	Porównanie człowieka do papugi ma zazwyczaj charakter pozytywny.	PRAWDA	FAŁSZ
3.	Od słowa „papuga” w języku polskim można utworzyć tylko formy czasownikowe.	PRAWDA	FAŁSZ
4.	W słownikach pojawia się dużo haseł związanych z tym egzotycznym ptakiem.	PRAWDA	FAŁSZ
5.	Słowacki Polskę porównał do papugi.	PRAWDA	FAŁSZ
6.	Papużki nierozłączki to stwierdzenie śmieszne i negatywne.	PRAWDA	FAŁSZ

Papuzki nierozłączki, czyli jak tworzyć zdrobnienia

	Rodzaj męski	Rodzaj żeński	Rodzaj nijaki
Zdrobnienia 1. stopnia	Sufiks –ek zegar – zegare ek Sufiks –ik (po: l, ł, j) stół – stol ik Sufiks –yk (po: sz, cz, c, ż, rz) kosz – koszy ek	Sufiks –ka żaba – żab ka lampa – lamp ka szafa – szaf ka	Sufiks –ko okno – okien ko pytanie – pytan ko serce – serdusz ko
Zdrobnienia 2. stopnia	Sufiks –eczek wóz – wóze czek Sufiks –uszek kwiat – kwiatu szek Sufiks –iczek/ –iszek stół – stol iczek brat – braci szek Sufiks –yczek kosz – koszy czek	Sufiks –eczka baba – bab eczka książka – książ eczka ciotka – ciot eczka	Sufiks –eczko łóżko – łóż eczko słońce – słoń eczko
Zdrobnienia 3. stopnia	Sufiks –unio pies – piesi unio Sufiks –uś chleb – chlebu ś Sufiks –yś koc – kocy ś	Sufiks –unia babcia – bab unia Kasia – Kasi unia Sufiks –usia kawa – kaw usia mama – mam usia	Sufiks –unio serce – serdu unio
			Sufiks –ątko (po: ę) zwierzę – zwierzę ątko dzieci – dzieci ątko koci – koci ątko

Zadanie 8.

Proszę uzupełnić poniższe przykłady według wzoru.

UWAGA! Alternacje!

ch: sz

gro**ch** – gros**sz**ek

proch –

puch –

ucho –

dach –

g: ż

papu**g**a – papu**ż**ka

noga –

struga –

droga –

księ**g**a –

t: c / t: ci

bu**t** – bu**c**ik

ką**t** –

frag**ment** –

Pamiętaj!

o : ó

ę : ą

Zwróć uwagę na inne przykłady:

k:cz o ko – o cz ko	ł:l stó ł – stol ik
sz: s gros z – gros ik	ó:o ló d – lod zik
d:dz ló d – lod zik	ę:ą rę ka – rą cz ka

A) Utwórz zdrobnienia 1. stopnia od podanych wyrazów:

plakat –

Kacper –

kanapa –

koc –

magnes –

B) Utwórz zdrobnienia 2. stopnia od podanych wyrazów:

szklanka –

butelka –

głośnik –

poducha –

mleko –

C) Utwórz zdrobnienia 3. stopnia od podanych wyrazów:

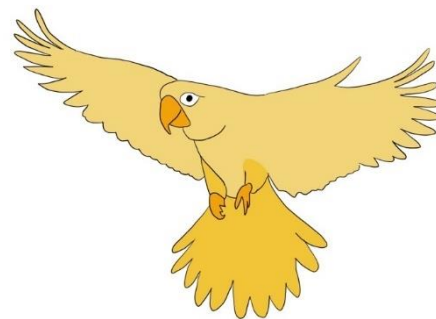
wnuk –

Ewa –

dom –

skarpeta –

miś –

Zadanie 9.

a) Proszę przeczytać poniższy tekst.

Papuzia Inwazja

Argentyńskie miasteczko Hilario Ascasubi musi radzić sobie z inwazją ponad 50 tysięcy papug. Lasy, w których papugi szukają schronienia i jedzenia, są niszczone i wycinane, więc ptaki przenoszą się do miast. Biolodzy wyjaśniają, że w prowincji Buenos Aires rocznie wycina się 4% lasów, przez co papugi tracą dom i możliwość zdobycia pożywienia i właśnie to powoduje ich stopniowe zbliżanie się do miast. Ptaki siadają na dachach, słupach i kablach elektrycznych, a mieszkańcy ponoszą coraz większe koszty związane z wyrządzanymi przez nie zniszczeniami. Mieszkańcy Hilario Ascasubi próbują wielu metod odstraszenia ptaków. Papugi jednak przyzwyczyły się do tych działań i nie boją się już wystrzałów ani laserów. Naukowcy dodają, że jedynym sposobem, aby odzyskać dawny spokój jest przywrócenie, zniszczonego przez człowieka, środowiska naturalnego.

Na podstawie: [Papugi kontra mieszkańcy. Ptaki opanowały miasteczko - Świat - PR24.PL \(polskieradio24.pl\)](http://papugi.kontra.mieszkańcy.Ptaki.opanowały.miasteczko-Świat-PR24.PL)

b) Proszę podać synonimy do występujących w tekście wyrazów.

0. inwazja – atak	3. pożywienie –
1. schronienie –	4. koszty –
2. wyjaśnić –	5. mieszkańcy –

Zadanie 10.

Proszę przekształcić zdania, używając wyrazu podanego w nawiasie tak, by nie zmieniły znaczenia.

a) Nowym domem papug jest miasto Hilario Ascasubi. (schronieniem)

.....

b) Wycinka lasów w Argentynie niszczy środowisko naturalne. (argentyńskich)

.....

c) Mieszkańcy płoszą papugi za pomocą wystrzałów i laserów. (próbują)

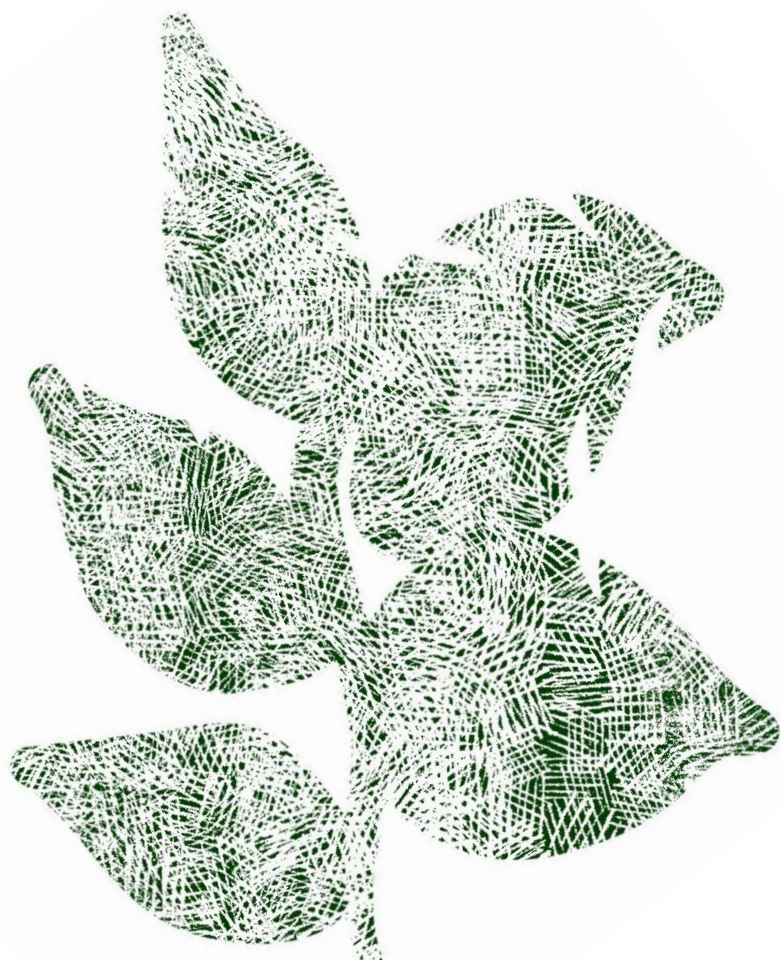
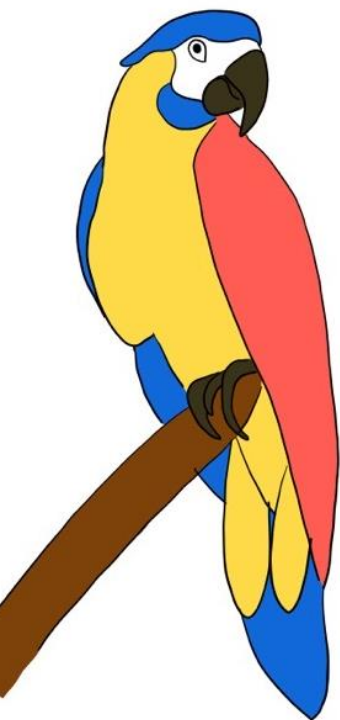
.....

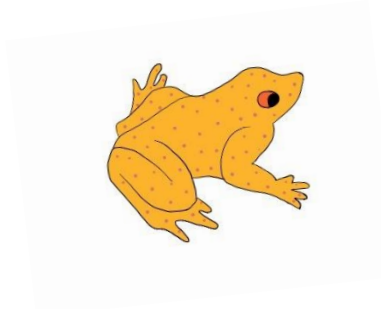
d) Mieszkańcy Hilario Ascasubi muszą płacić za liczne zniszczenia. (koszty)

.....

e) Przywrócenie dawnego środowiska naturalnego jest konieczne do poprawy tej sytuacji. (trzeba)

.....

„Co słyszeć panie tygrysie?”

„A nic. Nudzi mi się.”

„Czy chciałby pan wyjść z tych krat?”

„Pewnie. Przynajmniej bym pana zjadł.”

Tygrys, Jan Brzechwa

QUIZ

1. Jak nazywają się mrówki, które pojawiły się na terenie kenijskiej sawanny?

- a) wodorowe
- b) wielkogłowe
- c) mikroglowe
- d) wielkonożne

2. Jakie ptaki, po wycięciu dużej części lasu, przeniosły się do miasta Hilario Ascasubi?

- a) kolibry
- b) gołębie
- c) papugi
- d) tukany

3. Na jakie zwierzęta lwy w Kenii polują coraz rzadziej?

- a) żyrafy
- b) hieny
- c) bawoły
- d) zebry

4. Kiedy obchodzimy Międzynarodowy Dzień Ziemi?

- a) 22 kwietnia
- b) 27 listopada
- c) 21 maja
- d) 23 marca

5. W którym roku rozpoczęła się w Polsce wielka akcja w zbierania śmieci?

- a) 2001
- b) 1994
- c) 1999
- d) 2006

6. Frazeologizm *malpi mózdzek* może wskazywać na to, że małpy nie są zbyt inteligentne. Czy badania naukowe potwierdzają ten fakt?

- a) Tak
- b) Nie

7. W którym roku Jane Goodall odkryła, że szympanse potrafią tworzyć i używać narzędzi?

- a) 1940
- b) 1960
- c) 1974
- d) 1953

8. Co Jane Goodall podkreśla w swoich przemówieniach i książkach?

- a) Każdy człowiek niszczy środowisko naturalne
- b) Najmilszymi zwierzętami są szympanse
- c) Każdy człowiek może coś zmienić
- d) Na poprawę losu świata jest za późno

9. Ile mięśni ma trąba słonia?

- a) 10 tysięcy
- b) 20 tysięcy
- c) 30 tysięcy
- d) 40 tysięcy

10. Słonie indyjskie są gatunkiem zagrożonym, a ich populacja w ciągu 120 lat zmniejszyła się o:

- a) co najmniej połowę
- b) ponad połowę
- c) 25%
- d) 80%

Klucz odpowiedzi

Małpie figle

Zadanie 1.

a) 1. E; 2. A; 3. F; 4. C; 5. B; 6. D; 7. G

b) 1. B; 2. A

Zadanie 2.

1. małpi gaj; 2. twój cyrk, twoje małpy; 3. rób z siebie małpy; 4. małpie figle; 5. dostał małego rozumu; 6. małą złośliwością; 7. małpi gaj; 8. małpi mózdek

Zadanie 5.

Jaka jest małpa według frazeologizmów?		
złośliwa, wredna, podstępna, wyrachowana	lubi zabawę, wygłupianie się, figle	bezmyślna, lekkomyślna, nieobliczalna, niemądra
Małpia złośliwość; twój cyrk, twoje małpy;	Małpie figle; małpi gaj	robić z siebie małpę; małpi mózdek; dostać małego rozumu;

Zadanie 7.

b) 0. odkryła; 1. relacje; 2. numery; 3. ostrożnie; 4. palca; 5. tłumaczyła; 6. kontynuowała; 7. zagraża; 8. ekosystem; 9. odpowiedzialności

c) 1. TAK; 2. NIE; 3. TAK; 4. BI; 5. NIE; 6. TAK; 7. BI

Kto zbił porcelanę?

Zadanie 2.

a) ktoś zupełnie nie ma słuchu muzycznego i jest kompletnie niemuzykalny

b) porusza się w sposób nieumiejętny lub niezgrabny

Zadanie 4.

a) 0. TAK; 1. TAK; 2. BI; 3. TAK; 4. TAK; 5. NIE; 6. BI; 7. NIE

b) Słóń w podanych frazeologizmach jest między innymi ciężki, duży, niezgrabny, niszczycielski, nie ma słuchu muzycznego.

Zadanie 6.

a) Bohater o imieniu Dwuogoniasty to słóń.

b) Muł nie rozumie, dlaczego zwierzęta muszą brać udział w walce, w której główną rolę odgrywają ludzie. Okazuje się, że inne zwierzęta również wcale tego nie wiedzą – wykonują rozkazy, nie myśląc

o tym. Przekonują muła, aby zachowywał się tak jak one. Boją się przemocy ze strony człowieka. W tekście pokazany jest problem wykorzystywania zwierząt przez ludzi, w tym przypadku w celu prowadzenia walki. Ludzie nie przejmują się losem zwierząt. Zmuszają je do posłuszeństwa.

Kim jest król zwierząt?

Zadanie 1.

1. B; 2. C; 3. A

Zadanie 2.

1. Lwy są trzymane w ogrodach zoologicznych, które nie są ich naturalnym środowiskiem.
2. Lwy są podziwiane przez ludzi za swoje piękno i siłę.
3. Lwy są zagrożone i ich liczebność jest zmniejszana z powodu polowań.
4. Miejsce do życia jest odbierane lwom z powodu wycinki lasów.
5. Uwaga turystów jest przyciągana przez lwy w ich naturalnym środowisku.

Zadanie 3.

1. W jaki sposób dostałabyś się do dżungli?
2. Jak wyglądałby wasz plan dnia w dżungli?
3. Czy bałaby się Pani lwów?
4. Jak zaplanowałyby Panie wędrowkę wśród dzikiej przyrody?
5. W jaki sposób przygotowalibyście się na ewentualne niebezpieczeństwo?
6. Czy spędziłby Pan noc w dżungli?

Zadanie 4.

0. pozostałby; 1. nie zostałyby; 2. nie rozprzestrzeniłby się, mogłyby; 3. nie łamałyby, nie miałyby;
4. nie rozpoczęłyby, mogłyby; 5. nie musiałyby mogłyby

Zadanie 5.

1. Gdybyśmy nadal rozbudowywali miasta i drogi, utrudnilibyśmy lwom polowanie i wędrowkę.
2. Gdybyśmy powstrzymali kłusowników, oni nie kontynuowaliby zabijania lwów.
3. Gdyby liczba lwów nadal spadała, to ten gatunek zwierząt wyginąłby.
4. Gdybyśmy nie wykładali trucizny na lwy, moglibyśmy uratować całe stado.

Odgłosy dżungli

Zadanie 1.

1. dż, 2. szcz, 3. ś, 4. ł, 5. c, 6. dzi, 7. ł, 8. r, 9. w 10. d

Zadanie 3.

<i>l</i>	2	3	4	5
<i>d</i>	<i>b</i>	<i>e</i>	<i>a</i>	<i>c</i>

Zadanie 4.

a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.
<i>f</i>	<i>c</i>	<i>e</i>	<i>b</i>	<i>a</i>	<i>d</i>

b)

- a) dudnienie, b) figlowanie, c) trąbienie, d) piszczenie, e) papugowanie, f) ryczenie, g) skrzeczenie, h) wymieranie, i) syczenie j) rechotanie

Zadanie 5.

0. sprawdzenie; 1. wypowiedzenie; 2. łączenie; 3. zaskoczeniu; 4. rozpoczynanie; 5. opracowania; 6. budowanie; 7. współistnienie.

Zadanie 6.

1. powtarza, 2. bezmyślnym, 3. wiele, 4. ptaki, 5. czasownik, 6. barw

Zadanie 7.

PRAWDA, FAŁSZ, FAŁSZ, PRAWDA, PRAWDA, FAŁSZ

Zadanie 8.

proszek, puszek, uszko, daszek

nóżka, strużka, dróżka, książka

bucik, kącik, fragmencik

A) plakacik, Kacperek, kanapka, kocyk, magnesik

B) szklaneczka, buteleczka, głośniczek, poduszcze, mleczko

C) wnusio, Ewusia, domuś, skarpetunia, misio

Zadanie 9.

1. dom, 2. tłumaczyć, 3. jedzenie, 4. opłaty, 5. lokatorzy

Zadanie 10.

a) Nowym schronieniem dla papug jest miasto Hilario Ascasubi.

b) Wycinka argentyńskich lasów niszczy środowisko naturalne.

c) Mieszkańcy próbują odstraszyć papugi za pomocą wystrzałów i laserów.

d) Ludzie, którzy mieszkają w miasteczku ponoszą koszty za liczne zniszczenia.

e) Trzeba przywrócić dawne środowisko naturalne, aby sytuacja się poprawiła.

Quiz

0. B; 2. C; 3. D; 4. A; 5. C; 6. B; 7. B; 8. C; 9. D; 10. A